

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 3 krone.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Razglas glede oddaje izvirnega ruskega lanenega semena po subvenciji. — Razglas glede oddaje subvencijskih merjascev. — Razglas glede oddaje subvencijskih ovnov. — Razglas glede oddaje subvencij za pospeševanje pridelovanja travinega semena. — Vinsko leto 1911 v ptujskem okraju. — Oskrbovanje goveda in svinj v splošne in posebnem. — O najpogostejših vinskih napakah in poleznih. — Kaj bo s kmetijskim koledarjem c. k. kmetijske družbe v slovenskem jeziku. — Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Vpslano. — Tržna poročila. — Prašanja in odgovori. — Zadruga: Poročila Zveze gopodarskih zadrug na Štajerskem. — Oznanila.

Svoje cenjene naročnike in bravce opozarjamo, da je tej številki priloženo kazalo za letnik 1911. Uredništvo.

Razglas

glede oddaje izvirnega ruskega lanenega semena po subvenciji.

S podporo visokega c. k. poljedelškega ministrstva je osrednjemu odboru tudi letos omogočeno oddajati izvirno rusko laneno seme po znižani ceni 42 v kilogram.

Naročila od štajerskih kmetovavcev sprejema, če se takoj in ob enem nakaže tudi denar, pisarna c. k. kmetijske družbe v Gradcu, Stempfergasse 3, a jih ne izvršuje obratno, ampak kadar jih je več skupaj.

Če se potrebuje manj ko 5 kg, naj se ob enem naroči tudi za kakega soseda.

Prosimo za točni naslov, pošto in železniško postajo.

V Gradcu, 1. januarja 1912.

Od osrednjega odbora
c. k. kmetijske družbe.

14—W

Razglas

glede oddaje

subvencijskih merjascev.

P. n. člani bodo dobili iz plemenskih vzrejaljšč c. k. kmetijske družbe po meri sredstev, ki so na razpolago, subvencijske merjasce, če bodo poslali pravilno izpolnjene reverze s 30 K za vsakega merjasca potom naših podružnic najpозneje do 15. marca t. l.

Prošnjiki morajo merjasce pravilno krmiti in gojiti, vpisovati vsak skok in oddajati merjasca za malo odškodnino (ne nad 50 v) tudi za druge prasice na razpolago.

Za merjasca jamčijo, dokler ni star popolnoma 2 leti, na kar preide popolnoma v njihovo last.

Redoma se lahko nastavi v vsakem kraju le po en merjasec, če pa jih je potreba več, mora podružnica to potrditi.

V Gradcu, 1. januarja 1912.

Od osrednjega odbora
c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Razglas

glede oddaje

subvencijskih ovnov

koroske jezerske pasme.

Ovni se bodo oddajali, kolikor jih bo na razpolago, primernim planinskim rejam po 20 K.

Prošnjiki jih morajo pravilno in redno krmiti in gojiti, ter jih za malo odškodnino dajati tudi drugim rejam na razpolago.

Lastnik jamči za ovni, dokler ni star dveh let, nakar preide popolnoma v njegovo last.

Poslani bodo najbrže v aprilu ali maju; naročnik mora plačati vožnino iz Solčave, postaja Železna Kaplja.

V Gradcu, 1. januarja 1912.

Od osrednjega odbora
c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

13—W

Št. 1/912.

Razglas

glede oddaje subvencij za pospeševanje pridelovanja travinega semena in krme na Štajerskem v letu 1912.

Pričakujé, da bo visoko c. k. poljedelško ministrstvo tudi za leto 1912 nakazalo obljubljeni podporo ali subvencijo za pospeševanje pridelovanja travinega semena in krme, namerava osrednji odbor c. k. štajerske kmetijske družbe vsled sklepa z dne 12. septembra 1911 tudi v letu 1912 nadaljevati akcijo za pospeševanje pridelovanja travinega semena na ta način, da bo dajal posestnikom, ki si hočejo napraviti nove travnike ali pašnike, ali pa svoje travnike s posetvijo zboljšati, eventualno tudi za napravo deteljše subvencijo do polovice stroškov za nakup mešanice travinega semena, v kolikor mu to dopuščajo sredstva, ki jih ima na razpolago.

Subvencija se daje pod tem pogojem, če je polje dobro kultivirano, pognojeno in čisto (brez plevela) in če se prosivci zavežejo, da bodo poslani prašalne pole v teku določene dobe vestno izpolnjene poslali po predstojništvu svoje podružnice osrednjemu odboru štajerske kmetijske družbe, napravo naredili strokovno in jo strokovno vodili, sicer pa, če ne izpolnijo vseh teh pogojev, dobljeno subvencijo brez ugovora vrnil.

Žeti se, da se višji pridelek še zelen pokosi. Razen tega se prosivec zaveže, da se podvrže strokovnemu nadzorstvu pri napravi in oskrbi naprave in da se bo ravnal po dobljenih navodilih.

Prošnje za podelitev te subvencije se morajo poslati potom podružničnih načelstev, pri katerih se dobijo tudi za to potrebne golice, s podpi-

sanim reverzom vred najpозneje do 20. januarja 1912 osrednjemu odboru.

Od osrednjega odbora c. k. štajerske kmetijske družbe.

Načelnik:

Attems l. r.

Glavni tajnik:

Juvan l. r.

Vinsko leto 1911 v ptujskem okraju.

Dasitudi je bil strah pred zimsko pozebo vsled lani močno razsajajoče peronospore opravičen, je trsje še dosti dobro prezimilo; mladje je pognalo na pomlad precej enakomerno, kar sicer ne bi, če bi bila pretečena zima hujša. Ko so začele gorice zeleneti, so obetale mnogo, a že ob času, ko se je grozdje naleglo, ni bilo več dvoma, da bo samo srednja bratva; ker je pa grozdje deloma slabo odcvelo, deloma zaostalo v razvoju vsled dolgotrajne suše po leti, ter deloma tudi bilo poškodovano po gosenicah grozdnega sukača, ni bila trgatav niti srednja.

Po suši je posebno trpelo trsje v vročih, strmih, kamenitih legah in v plitvo rigolanih vinogradih. Nauk, ki iz tega sledi, je: nikakor ne preplitvo rigolati in ne rabiti v vročih strmih tleh takih podlag, katerih korenine se razprostirajo bolj v površnih plasteh.

V jeseni proti trgatvi je bilo nekoliko več dežja; ta vlaga je sicer nekoliko osvežila grozdje, pa ni mogla popraviti vse škode po suši. Grozdje je rano in lepo dozorelo ali sočno ni bilo tako, kakor je bilo želeti in kakor so si vinorejci domnevali, zato se je tudi vsak pri cenitvi svojega pridelka ukanil skoraj za polovico. Grozdje ni nič izdalo, kakor pravimo; pridelalo se torej ni mnogo; a kapljica je tako izborna, da jo je šteti med najboljše letnike; posebno dobra je pozno brana roba.

Tudi se menda še ni razpečevalo mošta in vina tako lahko kakor letos nobeno leto od kar pridelujemo „amerikanca“. Istotako so cene še precej povoljne, dasi ni manjkalo pred in ob trgatvi dobrohotnih poročil, ki so bila vse manj kakor primerna povzdigniti ceno tokratnega pridelka.

Kar se tiče rastlinskih in živalskih škodljivcev, je omeniti, da so se vinogradniki letos uspešno ubranili peronospore. Pri škropljenju je bilo opazovati nekako mrzličasto tekmovanje; nikakor pa se ne morejo vinorejci splošno sprijazniti z žveplanjem. Eni še čakajo, da jih nekoč ošvrkne plesnoba, kakor jih je ošvrknila peronospora. Pikec in rdeči palež sta bila letos bolj redka gosta. Pač pa je v mnogih krajih trsje na pomlad bledelo. Hladno vreme v spomladi in pa od lanske peronospore povzročena oslabeleost trsja sta bila vzrok tej bledici, ki je pozneje zginila, kakor hitro je postalo bolj toplo in ko si je trs že malo opomogel.

Več kakor druga leta so napravile letos škode gosenice grozdnega sukača, ki se pojavijo dvakrat na leto; prvokrat se zapredejo v grozdeke nekako ob seneni košnji, zato se imenujejo tudi „seneni črv“; drugi zarod pa nastopi meseca avgusta v jagodah, ki zavoljo tega gnijejo in ostanejo kisle, kar je nemara dalo povod imeno-

Ta sprememba se lahko izvrši že v sodu, navadno pa se pokaže šele tedaj, ko je vino že pretočeno in je prišlo močno v dotiko z zrakom. Posebno tedaj se zelo rado zgodi, če so se sodi pri pretakanju vina premalo zažveplali ali pa celo nič. Ta prikazen je omejena na vina, ki so narejena iz zelo gnilega grozdja in ki so kot mošt dolgo ležala na gnjiladi. Dokler ima vino še dovolj ogljenčeve kisline, ne porjavi. Tudi starejša vina niso tej napaki več podvržena ali vsaj ne v taki meri kakor mlajša. Vzrok za porjavelost je ferment (encim), zvan oksidaza, ki se je v grozdju stvoril vsled plesen povzročujočih glivic (pred vsem zelene grozdne plesni, *Botrytis cinerea*), prišel potem v vino in kot nosilec kisika vplival na organske snovi vina, ki postanejo vsled tega rjave. To velja za bela vina kakor za rdeča, oziroma tudi za šilher, ki postane, če porjavi, podobni vodi, v kateri smo razdrobili opeko.

Prepreči se ta napaka s tem, da skrbno odberemo gnilo grozdje in jagodje od zdravega pri trgatvi, da drozgo hitro stisnemo, če je narejena iz gnilega grozdja. V letih, ko je grozdje zelo gnilo, ne smemo mešati vina iz vseh košev in moramo mošt razsluziti. Vino iz gnilega grozdja pretočimo prvič v zelo močno zažveplane sode, še boljše pa je, če dodamo pet gramov natrijevega bisulfitna na vsakih 100 l vina, pri katerem se bojimo, da nam bo porjavelo. Pri pretakanju moramo paziti, da pride vino kolikor mogoče malo v dotiko z zrakom, zato je najboljše, če ga pretočimo neposredno s sesaljško, ko je drugič pretočeno; prvič ga lahko pretočimo še tako, da pride v dotiko z zrakom.

Z vinom, ki je že porjavelo, ravnamo na sledeči način: čistimo ga z 12 grammi želatine in 10 grammi tanina in mu dodamo po 5 gramov natrijevega bisulfitna na 100 l, če ga nismo dodali že prej. Tanin in natrijev bisulfit damo najprej enega za drugim in šele tedaj, ko sta se oba prav dobro pomešala z vinom, ga čistimo z želatino. Ko se je tako čiščeno vino popolnoma ščistilo, kar traja dva do štiri tedne, ga pretočimo v močno zažveplan sod.

Vino, ki je že močno porjavelo, razbarvamo s 100 do 150 g živalskega oglja (Decolorateur normal, postavno dovoljen, ker na nobeno stran ne spremeni notranje sestave vina). Dobiva se v obliki paste v steklenicah s širokim dulkem ali v pločevinastih dozah in se rabi na sledeči način: pasta se v dveh litrih vina za 100 l vina, ki ga nameravamo čistiti, dobro premeša, da dobimo popolnoma črno tekočino, ki se nato vlije v sod in dobro premeša. Prve tri dni premešamo vino po enkrat na dan dobro z lato, čez pet ali šest dni ga še enkrat dobro premešamo in nato filtriramo v močno zažveplan sod; nato mu dodamo na vsakih 100 litrov po 5 g natrijevega bisulfitna, če ga nismo dodali že prej. Živalsko oglje prodaja tvrdka Popper, Fischl & Co. na Dunaju, II. okraj, Czerningasse 11. Cena mu je 2 K 60 v za kilogram.

Če imamo aparat za ogrevanje vina, ga pastemiziramo na 60 do 65°C; ta toplota uniči oksidazo in varuje vino, da ne porjavi. Najprej pa poskusimo, ali porjavi vino, na ta način, da postavimo kozarec vina na zrak. V tem slučaju moramo taka vina pomešati z nepasteriziranimi, ker zaostanejo sicer v razvoju.

c) Smrdljivost vina.

Vino dobi nekaj dni po začetem vretju ali šele ko je vretje končano, duh po žveplovem vodiku (kakor gnila jajca), ki je bolj ali manj močan. Ta duh vpliva tudi na okus in lahko stori vino popolnoma nerabno.

Glavni vzrok za to prikazen je pozno in močno žveplanje grozdja z žveplovim praškom zoper grozdno plesen (*Oidium*). S takim grozdom pride žveplo v mošt, posebno pa v prvi koš, ki kaže ta duh najbolj.

Tudi žveplo, ki je skapljal pri žveplanju soda, lahko povzroči to prikazen, če je v tem sodu pozneje vino zavrelo.

Redkeje se zgodi, da imajo vina po nekaterih legah, ki imajo v prsti žveplave spojine, kakor n. pr. gips (žveplovo kislno apno) redno bolj ali manj izraženo to napako. Znano je tudi, da se prikaže ta pojav v vinu, če leži predolgo časa na drožih.

Tam, kjer se nahaja žveplo v tej ali oni obliki v vinu med vretjem, se ga majhen del v nastajajočem alkoholu raztopi in pride v kvasnice, ki naredijo iz njega žveplav vodik. Pri vinih, pri katerih začenjajo droži gniti, nastane žveplav vodik

vsled razkrajanja njihovih beljakovih sestavin, v katerih je vedno žveplo.

To napako vina preprečimo, če pazimo na to, da ne žveplamo grozdja pozno in premočno, da skrbno odstranimo iz soda nakapljano žveplo, če potrebujemo sod za vretje vina ali za vino, ki še ni popolnoma zavrelo. Tudi moramo gledati na to, da vino pravočasno pretočimo z drož.

Če se ta pojav na vinu ne kaže v preveliki meri, se izgubi pri pretakanju, če pretakamo vino tako, da teče iz pipe v kak škač in se šele od tam s sesaljško dviga v močno zažveplan sod. Tam ga žveplova sokislina uniči, tako da je vino že po drugem pretakanju čisto.

Če pa je vino zelo smrdljivo, se mora pretočiti s pršilom v močno zažveplan sod. Če po drugem pretakanju ta prikazen še ni izginila, pozneje izgine gotovo. Vino postane zopet okusno. Vedno pa ostane neokusno in nekoliko smrdljivo, če prihaja ta prikazen od gnilih droži, ker se na njih tvorijo tudi druge, za duh in okus neprijetne snovi.

3. Napake, nastale vsled duha in okusa, povzročene po tujih snoveh.

V to vrsto spadajo napake pri duhu in okusu, ki se vina tako krepko držijo, da se dajo le zelo težko ali pa sploh ne odpraviti. Navadno so posledica malomarnosti pri kletarjenju in le redko izhajajo iz zemlje, na kateri je vino zrastle, kar pa se sicer nahaja pri nekaterih vinih.

Ker zdravljenje in boljšanje takih vin ni vedno uspešno, ampak, kakor smo že omenili, večkrat naravnost brez vsakega uspeha, se naj že pri pripravljanju vina in pri ravnanju z njim gleda na to, da vino ne bo dobilo teh napak. Najbolj pogoste so v tej skupini naslednje napake.

a) Okus po plesni.

Ta okus vpliva zelo tudi na duh vina in vino izgubi na vsak način nekaj svoje kakovosti, če mu tudi plesen odpravimo. V nekaterih slučajih pa je popolnoma nemogoče vino ozdraviti. Nastane pa ta napaka tedaj, če smo spravili vino v plesnive sode. Vina, ki so dolgo na pipi, dobe neprijeten duh in okus vsled tega, ker začnejo doge nad vinom plesniti in ta plesen da vinu pod seboj duh in okus. To napako zagrešijo — žalibog! — naši krčmarji prav pogosto in povzročijo s tem, da dobi vino, ki je bilo iz kraja okusno, slab okus. Tudi žveplanje ne pomaga v tem slučaju nič, pač pa povzroči pri pivcu glavobol in „mačka“. Vina, ki so narejena iz zelo plesnivega grozdja, imajo tudi neprijeten okus, ki pa vendar vinu ne škoduje toliko. Ta okus se da ščiščenjem in večkratnim pretakanjem precej odpraviti in se počasi tudi sam izgubi, tako da se da vino brez težav porabiti. (Ta okus povzroča grozdna plesen *Botrytis cinerea*, ki jo moramo ločiti od sodove plesni, zelene čopičaste plesni *Penicillium glaucum*).

Vino, ki ima plesniv okus po sodu, zdravimo in popravljamo na sledeči način: na 100 l vina damo po $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}$ l najčistejšega in najfinejšega sezamovega olja in vse skupaj dobro premešamo (sod kotamo!). Prej pa moramo narediti poskus z malo množino. Nato potegnemo z vina olje, ki je vzelo vinu plesen in plava na vrhu. Ali pa dodamo na vsakih 100 l po 0.1 do 0.75 kg lipovega oglja, debelega kakor grah ali lešniki in sod zopet kotamo, da se vse skupaj dobro premeša. Nato vino pretočimo in filtriramo, kar lahko storimo tudi pri prvem načinu.

b) Okus po petroleju.

Petrolej pride v vino navadno pri stiskanju, ker lahko kaplje iz svetilk na grozdje ali v mošt, ali pa pride v klet v vino. Zato je treba na svetilke pri vinu paziti.

Zdravimo ga s sezamovim oljem, ki ga damo $\frac{3}{4}$ l na 100 l, kakor smo zgoraj opisali. Prej pa naredimo poskus v malem.

c) Okus po kreozotu.

Kreozot pride v vino na ta način, da se navzame grozdje duha, ki prihaja iz sveže s karbolinejem impregniranega kolja. Tudi lahko to prikazen povzroči omet s karbolinejem v stiskalnici ali v kleti.

Kreozotov okus se iz vina ne more nikdar popolnoma odpraviti. Pač pa lahko vino tako daleč popravimo s prevretjem, da postane vsaj za silo zavžitno.

Dobro je, če poskusimo čiščenje z mlekom, kakor pri bridkih vinih.

Razen teh tukaj navedenih napak vina je še cela vrsta drugih, ki pa so bolj redke. Deloma izhajajo iz lastne krivde kletarjeve, ali iz škodljivih vremenskih vplivov ali pa iz zemlje, ki jim lahko da lastnosti, škodljive duhu in okusu in vplivajoče na kakovost in ceno. Sem spadajo:

Okus po sodu, če so bili sodi novi in za vino slabo pripravljeni.

Kan, ki se najbolj kaže v vinih, ki so narejena iz neopečljane drozge, ki je predolgo stala.

Okus po vrečah v vinu, ki je bilo filtrirano v holandskem filtru, pa vreče niso bile dobro oprane.

Okus po mrazu v vinu iz zmrznjenega grozdja. Kako se vsega tega obranimo, to se vidi že iz doslej povedanega. Okus po mrazu preprečimo na ta način, da zmrznjeno grozdje hitro stisnemo in vino iz prvega koša odločimo od ostalega vina.

Vsaka izmed tukaj navedenih napak se lahko z daljšim zdravljenjem vina odpravi. Če je treba, jih čistimo tudi na ta način, da damo na vsakih 100 l vina 10 g želatine in 8 do 10 g tanina. Tudi prevretje vina je dobro. Na vsak način pa moramo prej poskusiti z manjšo množino.

Kaj bo s kmetijskim koledarjem c. k. kmetijske družbe v slovenskem jeziku?

C. k. kmetijska družba štajerska je izšla za leto 1912 koledar, ki je prikrojen kmetiskim potrebam in mišljenju, ki je edino vredno imeti, kojemu je mar za napredek.

V tej knjižici najde kmet stvari, ki se dajo uporabiti v prvi vrsti v njegovo korist, najde pa tudi veliko, kar mu obenem nudi zabave. Ta koledar ima namen poučiti in razveseliti, toda za leto 1912 samo tiste, ki so zmožni nemškega jezika, kajti koledar je izšel samo v nemškem jeziku.

V začetku leta 1911 so se razposlali vsem podružnicam prospekti, to je nekaki seznamki naslovov o različnih tvarinah, zadržanih v koledarju za leto 1912.

Da to ni bila pusta reklama, svedoči dejstvo, da se je koledar, ko so ga kmetovavci zagledali, razpečal bliskoma in da je izdaja 4000 exemplarjev bila premajhna čeravno za celih 1000 komadov več, nego je znašalo število prednaročnikov. Veliko jih je romalo tudi na Spodnje Štajersko, še več naročil pa je radi zapoznelosti ostalo neizvršenih. Kmetijska družba pa je razposiljala tudi slovenske prospekte s pripombo, da se bo, če se oglasi dovolj naročnikov, koledar izdal tudi v slovenski izdaji.

Priglasilo se je sicer izmed 4300 članov iz Spodnje Štajerske par sto naročnikov. Toda to je znano vsakomur, da je knjiga tem cenejša, čim več je število, v katerem se tiska. Koledar stane 2 K. Če bi se pa koledar tiskal za 250 naročnikov v velikosti nemškega, bi družbo samo tisk knjige stal morebiti dvajsetkrat po 2 kroni. Iz tega razloga je torej slovenska izdaja kmetijskega koledarja za leto 1912 izostala.

Res škoda! Vsebinsko koledarja je tako mnogo vrstna, da se na tem mestu ni mogoče spuščati v posameznosti. Omeni naj se le kajigovodstvo, ki povrne mnogokrat stroške za celo knjigo, če se knjigovodstvo vodi vestno.

V letu 1912 smo torej v tej, in ne malenkostni zadevi spet zaostali!

Kje naj kmet napreduje, da bo imel toliko koristi, kakor na gospodarskem polju? Omenjeni koledar je pa tako strogo gospodarska knjiga, da vrže skoro neugodno luč na kmeta, ako se za njo ne briga, pri vsem tem, da je le njegova škoda, če je zamudil priliko, pri kateri bi se lahko okoristil.

Je pač spet nekaj novega za nas! Vsem novotarjam se stavimo nekako nezaupno nasproti; navadno se jih lotimo le tedaj in pod mnogo težjimi pogoji, ko so drugi že zavzeli boljše stališča, posrebrali boljše; neredkokrat se nas pa za vselej porine na stran, samo radi tega, ker smo prepozno spoznali dobroto, prihajajočo že drugim v korist. In takih „malenkosti“ je razen kmetijskega koledarja še več; „le jemat od nje zamudimo“, bi nam rekel naš dični, za kmetijski blagor navdihnjeni Vodnik. Vse ima svoj vzrok! Toda kmetijska družba nima namena „petnajstiti“ (goljufati) svojih članov, ker se to nikdar ne strinja z njenimi načeli. Če bo torej letos prišel spet prospekt z naročilno polo za

koledarje leta 1913, naj se prospekt prej prečita predno se porabi v druge namene.

Najzdatnejše obrambno delo za naše večinoma kmetijske sloje spodnještajerske je strokovna izomika in naznačen koledar ne bo zadnji, ki bo pripomogel marsikaj v ta namen. Počasno je sicer to delo, toda najzanesljivejše! Ali bomo po tem potu, tem edino zanesljivem potu hitreje napredovali, pa je odvisno zgolj od dobre volje naših gospodarjev samih. Stanovska samozavest, trdna organizacija in strokovna izomika, — to so sredstva, ki tvorijo zanesljivo podlago kmetijske dobroti!

Holz.

Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

753. seja dne 12. decembra 1911. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: ekselencna načelnik Edmund grof Attems, oba podnačelnika Heinrich Ritter von Plessing in Roman Neuper, zastopnik visoke vlade dr. Viktor Negbauer, 19 članov O. O. (med njimi Mursa, Robič in Thaller) in glavni tajnik Juvan kot zapisnikar.

Predsednik otvori sejo in naznani imena članov, ki so svojo odsotnost opravičili. Nadalje da zapisnik 752. seje krožiti v vpogled in preide na dnevni red.

Najprej se določita čas in dnevni red za 89. občni zbor družbe. Sklene se, prirediti občni zbor 27. in 28. marca 1912 z začetkom 27. marca ob 4. uri popoldne in naprositi visoko načelstvo deželne odbora, naj tudi tokrat da dvorano deželne dvorca na razpolago za občni zbor.

1. Splošna zveza na Dunaju pošilja poročilo o II. avstrijskem združniškem zborovanju.

Poročavec član O. O. Stocker konstatira, da se da iz poročila posneti vsestranska poglobitev združniške ideje, za kar priča tudi dejstvo, da so na ta združniški zbor poslali odposlance in zastopnike najrazličnejša društva in korporacije. Iz poročila glavnega ravnatelja viteza pl. Störckca se da posneti, da je prišel z ustanovitvijo rajfajznovk pred 20 leti kmetijski kredit v urejen tok in da so se kmetje na ta način osvobodili raznih oderuhov. S podporo deželnih zastopov je ustanavljanje rajfajznovk razmeroma hitro napredovalo. S 1. januarjem 1910 so v Avstriji našli 15.160 registriranih zadrug, med njimi 7116 rajfajznovk in 2607 drugih zadrug. Vloge so znašale približno 700, posojila pa 540 milijonov kron. Z rajfajznovkami se prepreči lahkomišelnost zadolževanje in kmetško prebivavstvo se vadi varčevanja. Dasi združni promet z blagom še daleč ni popoln, se vendar tudi na tem polju vidi vkljub vsemu nasprotovanju kartelov in velikih trgovcev lep in veden napredok. Poleg združniških prašanj so se obravnavala tudi narodnogospodarska in socialnopolitična, kakor pomanjkanje delavcev, akcije za kmetijsko blagostanje in varstvo domačije, kolonizacija, kosanje posestev, razdolžitve posesti, draginja živil, združne vojaške dobave i. t. d. Rekla se je marsikatera pametna beseda in dal marsikateri dober nasvet. Poročavec prosi, naj blagovoli O. O. vzeti poročilo na znanje.

Poročilo se vzame na znanje in predsednik izreče poročavcu za zanimiva izvajanja zahvalo.

2. Poročila in predlogi živinorejskega odseka.

I. Podnačelnik Ritter v. Plessing predloži zaradi hitrejšre rešitve predloženih stvari, naj se posamezni sklepi odseka predložijo brez posebnega utemeljevanja. Predsednik se s tem predlogom strinja in vidi v tem načinu precejšno olajšavo in razbremenitev pri obravnavi vseh stvari, o katerih mora osrednji odbor sklepati. Zato da predlog na glasovanje.

Predlog je bil sprejet.

a) Deželni odbor želi mnenje O. O. o prošnji društva za zavarovanje goveje živine v Eisenerzu, naj se mu da podpora iz zaklada za pospeševanje živinoreje.

Poročavec član O. O. Riemelmoser. Ker je prošnja vsega uvnzevanja vredna, predloži poročavec, naj visoki O. O. sklene, da se naj da iz izrednega kredita za pospeševanje živinoreje društvu za zavarovanje goveje živine v Eisenerzu podpora 300 K.

Predlog je bil sprejet.

b) Podružnica v Mariboru glede stališča zaradi izobrazbe, porabe in plače uradnih živinozdravnikov sploh.

Poročavec član O. O. Stocker. Poročavec omeni, da se je o tej stvari v seji živinorejskega odseka podrobno razpravljalo in da se je poleg predloga poročavca sprejel še predlog člana O. O. Januschkeja. Od poročavca priporočeni in sprejeti predlog se glasi:

Ker se pomanjkanje živinozdravnikov v resnici po celi deželi zelo neprijetno občuti in ker nikakor ni mogoče upati, da se bo v doglednem času lahko nastavilo primerno število diplomiranih živinozdravnikov in ker se vlada nikakor ne ozira na dolgoletne želje prebivavstva, se pripoznava upravičenost predloga podružnice v Mariboru, da se kot uradni živinozdravniki nastavijo le absolutni živinozdravskih visokih šol, da se naj za zdravljenje bolne živine rabijo pomožni živinozdravniki, ki naj bodo pod vodstvom in nadzorstvom uradnih živinozdravnikov, da se naj delokrog obeh natanko določi, plača uradnih živinozdravnikov uredi in zboljša in živinozdravskim praktikom dovoli kupovanje strupov. Zato se načelstvo c. k. kmetijske družbe pozivlje, naj vpliva na vlado, da bo kmalu izpolnila želje kmetijskega prebivavstva, kakor so izražene v tem predlogu mariborske podružnice.

Predlog se sprejme. Nato prečita glavni tajnik Juvan sledeči predlog živinorejskega odseka.

Visoka vlada se naj naprosi, naj od vlade in kuginega odseka in državnem zboru za alpske dežele nameravano živinozdravsko visoko šolo po možnosti kmalu ustanovi v Gradcu; tudi se pričakuje, da se ne bo branilo drugim osebam pomagati pri prvi pomoči v nesreči pri živini.

Predlog je bil sprejet.

c) Deželni odbor prosi za mnenje glede podpiranja krajevnih organizacij za zavarovanje živine in porabe dela obresti izrednega kredita za pospeševanje živinoreje.

Poročavec glavni tajnik Juvan predloži, naj se deželnemu odboru priporoči, naj naprosi vlado, da mu naznani imena društev, ki prosijo podpore in naj se, ko bo vedel imena, dogovori s kmetijsko družbo zaradi podpor tem društvom. Zastopnik vlade okrajni glavar dr. Viktor Negbauer opozarja na to, da želi vlada v prvi vrsti načelnega sklepa o tej stvari, ali se naj že obstoječim lokalnim organizacijam za zavarovanje živine dajejo podpore iz izrednega kredita za pospeševanje živinoreje.

Z ozirom na to izjavo umakne poročavec svoj predlog in priporoča sekciji, naj se o tej stvari na prihodnji seji posvetuje in sklepa.

Predlog je bil sprejet.

d) Deželni odbor prosi za mnenje, jeli ustanovitev Zveze gornještajerskih in srednještajerskih mlekarških zadrug potrebna in primerna.

Poročavec član O. O. Klusemann. Z ozirom na to, da se je v seji živinorejskega odseka po treznem razmotrivanju tega predmeta lahko sklepalo, da bi ob sedanjem številu in velikosti obstoječih mlekarških zadrug Zveza ne mogla posameznim članicam priboriti vseh onih ugodnosti, ki se v načrtu pričakujejo in obljublajo, predloži poročavec, naj se deželnemu odboru naznani sledeči sklep:

O. O. kmetijske družbe za sedaj še ne more odobravati ustanovitve Zveze štajerskih mlekarških zadrug, ker je pričakovati premalo članov, ki so vrhu tega še preveč oddaljeni eden od drugega. Osrednjemu odboru se ta načrt zdi prezgoden, vendar pa prosi deželni odbor, naj ob ugodni priliki tako zvezo sam ustanovi.

Predlog je bil sprejet.

e) Deželna komisija za agrarne operacije v Gradcu prosi za mnenje o prošnji pingavske živinorejske zadruge v Irđningu, naj se ji da iz izrednega kredita za pospeševanje živinoreje državni prispevek za nakup združne planše.

Poročavec član O. O. Zettler. Ker je odsoten, prečita glavni tajnik od njega vposlano poročilo, iz katerega izhaja, da so poizvedovanja o zadruzi in o njenem gmotnem stanju pokazala, da je njena prošnja uvaževanja vredna in zato priporoča, naj se sprejme sledeči predlog poročavca:

O. O. c. k. kmetijske družbe blagovoli skleniti, da se naj v zadevi podelitve ponovnega državnega prispevka za nakup Häuslerjeve planše pod ministrstvu izjavi, da se ta podelitev toplo priporoča in naj se prosi, da se naj da živinorejski zadruzi v Irđningu državna podpora v znesku 6000 K.

Predlog je bil sprejet.

f) Deželni odbor prosi za predlog glede prošnje okrajnega odbora v Lonču, naj se mu da na razpolago najj odpadajoča kvota izrednega kredita za pospeševanje živinoreje za nakup plemenskih bikov in čistopasemskih telic.

Poročavec član O. O. pl. Seutter von Lötzen priporoča, naj se sprejme predlog živinorejskega odseka in deželnemu odboru priporoči, naj da okrajnemu odboru v Lonču 40% podbora iz izrednega zaklada za pospeševanje živinoreje v letu 1912 za nakup bikov in telic muredolske in marijadvorske pasme pod tem pogojem, da

1. se zanesljivo dožene dejanska potreba in se okrajni odbor v Lonču zaveže, da bo

2. predložil o tem potrebne obveznice (reverze),

3. izbral za prejem teh živali le take posestnike v primernih in zanesljivih krajih, pri katerih bo dano jamstvo za pravilno rejo in trajno plemensko rabo živali in

4. da bo poročal o uspehu te akcije osrednjemu odboru.

Predlog je bil sprejet.

g) Stališče k odloku poljedelskega ministrstva na predlog O. O. glede nakupa živine po deželi.

Poročavec II. podnačelnik Neuper predloži po kratki utemeljitvi naslednje predloge:

1. Nakup živine z menjavanjem po deželi se naj izvrši pod istimi pogoji, kakor jih je določila vlada za Češko.

2. Zveza gospodarskih zadrug se naj povabi, naj ne daje kredita samo svojim članicam, ampak naj ga raztegne tudi na druge posestnike, ki so ji v ta namen od občin priporočeni.

3. Razloček vsled razne obrestne mere se naj pokrije iz izrednega kredita za pospeševanje živinoreje.

4. Živad se naj kupuje sporazumno z veterinarsko policijo.

Zastopnik vlade, okrajni glavar dr. Viktor Negbauer naznani, da Zveza definitivno ni obljubila kredita in da je pred nedavnim naznanila namestniji, da lahko, ker se vloge zelo potrebujejo za kredit pri njej včlanjenih zadrug, v ta namen daje kredite le, kolikor dovoljujejo sredstva, ki so na razpolago in samo svojim članicam. Zato priporoča, naj O. O. stopi glede te stvari na vsak način prej v zvezo in stik z Zvezo.

Glavni tajnik Juvan kot član Zvezinega načelstva pojasni vzroke, ki so privedli Zvezo do tega sklepa. Član O. O. Robič obžaluje, da so se gojile nade, ki se niso mogle izpolniti, ker za to niso bili dani predpogoji in pripomni, da zaradi tega ne more glasovati za te predloge, ker bi se s tem v ljudstvu zopet zbudilo upanje, ki pa bi potem zopet ostalo prazno. Na podlagi izjav člana O. O. Robiča predloži ravnatelj Zweifelner predlog, naj se o tej stvari ne obravnava več dalje. Predsednik da predlog na glasovanje, pri katerem je bil sprejet.

h) Podružnica v Kindbergu prosi naj se priporoča pri namestniji in deželnemu odboru njena prošnja za podporo 1000 K za zdravljenje katara na spolovilih pri govedu.

Poročavec član O. O. Januschke priporoča, naj se prošnja pri namestniji po možnosti podpre in naj se pri konferenci o razdelitvi kredita za leto 1912 stavi predlog, naj se za zdravljenje nalezljivega katara na govejih spolovilih določi znesek 10.000 K.

Predlog je bil sprejet.

i) Okrajni odbor v Sevnici prosi za 9 telic.

Poročavec član O. O. Robič predloži, naj se teh 9 telic da pod enakimi pogoji, kakor so se stavili pri prošnji okrajnega odbora v Lonču.

Predlog je bil sprejet.

3. Poročila in predlogi rastlinarskega odseka.

a) Poročilo o izvršitvi in podatkih akcije za pospeševanje pridelovanja krme in predlog za leto 1912.

Glavni tajnik Juvan stavi naslednje predloge:

1. O. O. blagovoli poročilo o akciji za pridelovanje krme v letu 1911, iz katerega izhaja, da se je dalo na

Gornje Štajersko 77 prošnjikom v 23 podružnicah za 114 oralov,

Srednje Štajersko 124 prošnjikom v 43 podružnicah za 173 oralov,

Spodnje Štajersko 128 prošnjikom v 38 podružnicah za 166 oralov.

Torej skupaj 329 prošnjikom v 104 podružnicah za 453 oralov

travnino seme za polovično ceno, za kar je bilo potrebnih 10.409 K subvencije, s katerimi se je naredilo 209 trajnih in 29 začasnih travnikov in 33 deteljišč s travo in se poboljšalo 15 travnikov, vzeti z odobravanjem na znanje;

2. akcija se naj leta 1912 v večjem obsegu nadaljuje in takoj razpiše;

3. za subvencijo se naj določijo po 4 orali in v vsaki podružnici po 6 članov;

4. za izvršitev te akcije se naj pri poljedelskem ministrstvu izprosi 5000 K redne subvencije in 18.316 K iz izrednega kredita za pospeševanje živinoreje in sicer 4000 K iz prihrankov v letu 1911 pri postojanki pospeševanje pridelovanja krme, 4361 K iz prihrankov v letu 1911 pri postojanki subvencioniranje šotne stelje in 10.000 K iz postojanke zboljšave planš in paš iz zneska za leto 1912;

5. prošnjiki za subvencijo se naj pozovejo, naj nemudoma pošljejo zaostale prashalne pole.

Predlog je bil sprejet.

b) Sklepanje zaradi postavitve sušilnice za cikorijsko na Štajerskem.

Poroča član O. O. Klammer, ki predloži:

1. pred vsem se moramo sporazumeti s tvrdko Hinka Francka sinovi v Zagrebu glede poskusnih nasadov, oskrbovanja semena in potrebnih plugov, posebno pa glede zahtev pri gnojenju in kulturi;

2. če bo uspeh ugoden, treba pozvati podružnice Srednje in Spodnje Štajerske, ki leže v primernih krajih, naj imenujejo kmete, ki bi bili pripravljeni delati poskuse s pridelovanjem cikorijske in priobčiti primeren razglas v obeh izdajah družbinega lista;

3. naznaniti omenjeni tvrdki, da si O. O. pridržuje kontrolo teh poskusov;

4. c. kr. konzulentu za rastlinarstvo v poljedelskem ministrstvu redno poročati o uspehih te akcije.

Predlogi so bili sprejeti.

c) Poročilo o odredbah in korakih glede poskusnega sajenja krompirja.

Poroča član O. O. Göhlert, ki naznani, da so se prošnje za podelitev subvencije za nadaljevanje poskusnega sajenja krompirja med tem že predložile poljedelskemu ministrstvu in da se je prosilo, naj se da za leto 1912 na razpolago v ta namen 1800 K, za leti 1913 in 1914 pa po 800 K. S to subvencijo bo omogočeno razdeliti v 10 podružnicah Gornje Štajerske med 40 prosivcev,

23 " Srednje " " 93 "

30 " Spodnje " " 158 "

skupno v 62 podružnicah med 291 prosivcev skupno 7670 kg krompirja, na ta način, da bi vsak prosivec na Gornjem Štajerskem dobil 2, na Srednjem 5 in na Spodnjem 3 vrste krompirja po 15 kg in se zavezal, da bode poskuse vršil vsaj tri leta. Tudi se naj pozovejo podružnice, naj definitivno naznani imena članov, ki bodo delali poskuse, za potrebne vrste se naj poskrbi in naroči kmetijski šoli v Grottenhofu, ki bo dala večino vrst za zmerno ceno na razpolago, naj razdeli posamezne vrste med prošnjike.

Poročilo se vzame na znanje.

d) Pokončevanje miši.

Poročavec član O. O. Klammer opozori na to, da se miši v zelo veliki meri razmnožujejo in da se zato zdi primerno, pravočasno oskrbeti vsa sredstva za pokončevanje.

Priporoča, naj se vlada naprosi, da bo dala za pokončevanje miši potrebna sredstva na razpolago, deželni odboru pa se naj priporoči, da naj ustvari posebno deželno postavo za pokončevanje miši.

Predlog je bil sprejet.

4. Poročila in predlogi odseka za pouk.

a) C. k. štajersski deželni šolski svet želi mnenje glede remuneracije za pouk na kmetijskih nadaljevalnih

tečajih in pojasnila, od kod bi se lahko dobila potrebna sredstva.

Poroča član O. O. Göhlert. Da se bo prirodoslovni pouk na ljudskih šolah priredil s posebnim ozirom na kmetijstvo, se priporoča osrednjemu odboru, naj opozori deželni šolski svet na reforme, ki jih je predložil O. O. v svojem dopisu 23. marca 1911, št. v. 2736. Da se bo pomnožilo število kmetijskih nadaljevalnih tečajev, se naj poljedelsko ministrstvo naprosi, naj postavi v proračun višji znesek, da se bo število kmetijskih nadaljevalnih tečajev lahko zvišalo. Ob enem se naj deželni odbor naprosi, naj uredi ustanovitev kmetijskih nadaljevalnih tečajev na ta način, da se obisk obvezno določi in da prispevajo za stroške šole po eno tretjino država, dežela in občina.

Predlog je bil sprejet.

b) C. k. namestnika prositi mnenja glede uvedbe potovalnih tečajev o gospodinjstvu. (Predlog podružnice Kumberg.)

Poroča član O. O. Zweifler. Ker se je v odseku za pouk o tej stvari podrobno razpravljalo v navzočnosti deželnih šolskih nadzornikov Tumlrza in Končnika in se je soglasno sklepano, priporoča poročavec, naj sprejme O. O. sledeče, od odseka soglasno sprejete predloge:

1. po gornjeavstrijskem vzorcu se naj uvedejo tečaji o gospodinjstvu najprej na Srednjem Štajerskem;

2. v ta namen se naj nastavita dve potovalni učiteljici, ki naj priredita vsako leto po šest tečajev, vsak tečaj šest tednov;

3. poljedelsko ministrstvo se naj naprosi, naj da v pokritje stroškov vsako leto 2800 K na razpolago.

Član O. O. Czeicke meni, da so zneski premajhni in predloži, naj se podvojijo. Član O. O. Mursa si želi takih tečajev tudi na Spodnjem Štajerskem.

Pri glasovanju so bili sprejeti vsi predlogi in sicer predlog poročavca, predlog Czeickeja (subvencija naj znaša 5600 K) in predlog Murse (taki gospodinjski tečaji se naj vršijo tudi na Spodnjem Štajerskem).

5. Nato poroča glavni tajnik o dopisu namestnike, naj O. O. imenuje dvanajst članov v vodstvo graške borze za sadje in moko.

Sklene se, da se vladi vnovič predložijo dosedanji borzni svetovavci, člani O. O. glavni tajnik Juvan, dr. Erik Klusemann, ravnatelj A. W. Kolatschek, Maks Ott, vodja blagovnega oddelka pri Zvezi gospodarskih zadrug, Rihard pl. Regner in Jožef Regula; poleg teh se naj predložijo še sledeči: Reinhart Freiherr Bachofen von Echt na gradu Murstätten, Hugo pl. Baltz na Hollererhofu, ravnatelj Vincenc Göhlert, Alojz Grogger v Gleisdorfu, Georg Lederer v Kalsdorfu in Edvard Seidensacher v Feldbachu.

6. Nemška sekcija deželnega kulturnega sveta v Brnu prositi, naj se priklonimo njeni vlogi na ministrstvo notranjih del glede ustanovitev prenočišč za sezonske delavce in delavce sploh.

Poročavec član O. O. Klusemann govori podrobno o vsebini ministrske odredbe glede staj potovalnih delavcev in predloži z ozirom na to, da bi izpolnjevanje teh določb popolnoma onemogočilo dobivanje sezonskih delavcev, ker nobeden kmetovavec ne more v polni meri izvršiti ministrskih predpisov, sledeči predlog:

O. O. c. k. kmetijske družbe blagovoli skleniti, da se v polni meri pridruži akciji nemškega odseka moravskega kulturnega sveta in zavzeti odločno stališče proti tej novi obremenitvi kmetijstva.

Predlog je bil sprejet.

Naznanila in objave.

Glavni tajnik prečita poročilo člana deželnega alpskega sveta in O. O. Zettlerja o prvi seji alpskega sveta. Iz tega poročila se lahko posname, da se je dosedaj naredilo in zmeljoriralo 25 načrtov in sicer:

Ime planše:	Skupni stroški K	se subven-cijonira z %	v najvišjem znesku K
1. Brunner-Hube, okraj Knittelfeld	860	50	430
2. Friedl-Hube, okraj Irdfeld	12.700	70	8.911
3. Fuchs - Alpe, okraj Liezen	25.000	80	21.600

Ime planše	Skupni stroški K	se subven-cijonira z %	v najvišjem znesku K
4. Grabenbauer - Alpe, okraj Leoben	600	50	300
5. Hackl - Alpe, okraj Mautern	1.825	40	600
6. Haselkar- und Hüpf-linger Alpe	35.000	80	28.000
7. Kasparbauer - Alpe, okraj Oberzeiring	1.000	50	500
8. Krammergut, okraj Murau	1.900	50	950
9. Rosenbichlergut, okraj Gröbming	5.200	50	2.600
10. Sturmhaier-Alpe, okraj Obdach	28.000	60	18.800
11. Winkler-Alpe, okraj Gröbming	37.000	60	25.900
12. Geistrumer-Alpe, okraj Oberwölz	—	—	300
13. Gast-Alpe, okraj Murau	12.000	70	8.400
14. Grieser-Alpe, okraj Murau	16.000	50	8.000
15. Pirgmaier-Alpe, okraj Pöllau	900	50	450
16. Klackl-Alpe, okraj Rottenmann	34.000	70	28.800
17. Menčikova planina, Logarjeva dolina	15.000	60	9.000
18. Liebminger-Alpe St. Georgen	5.460	60	3.900
19. Amreichweiden, okraj Stainz	18.000	60	7.800
20. Menina planina	67.000	sklenjena izdatna subvencija	
21. Muggl-Alpe, okraj Niklasdorf	28.000	80	22.400
22. Ogreschek-Alpe	sklenjena izdatna subvencija		
23. Rauchensteiger - Alpe, okraj Mautern	3.600	75	2.700
24. Hogau-Alpe, Logarjeva dolina	8.800	60	4.980
25. Sommer- in Teichalpe sestoji iz 26 meljoracijskih načrtov	160.000	sklenjena izdatna subvencija	

Poročilo se vzame na znanje.

Poročilo knjigovodstva, iz katerega izhaja, da dolguje veliko število podružnic še članarine kakih 10.000 K, se vzame na znanje in se sklenu opozoriti načelstva dotičnih podružnic, naj te zastanke plačajo do 28. decembra t.l.; glede prošnje kmetijske podružnice v Št. Ilju v Slov. gor., naj se člana podružnice gospoda Olschowsky in Reppnig sprejmeta v razne odseke pri kmetijski družbi, sklenu O. O. naznaniti podružnici, da se bo oziral na to prošnjo, ko se bodo odseki na novo konstituirali. Prošnji kmetijske podružnice v Stainzu, naj se predloži poljedelskemu ministrstvu njena prošnja za podporo v znesku 200 K za nakup dendrina za pokončevanje mrežaste rje na drevju, se ugodi na ta način, da se da iz dotacije za pokončevanje drevesnih škodljivcev 200 K za nakup 4 metrskih stotov dendrina; dopis deželnega odbora glede sklepa 88. občnega zbora, naj se ustvari postavba za ohranitev kmetijske kulture, v katerem se pravi, da se bo pri izdelovanju novega osnutka dvorskih pravic vzel na to ozir, se vzame z zadovoljstvom na znanje; vabilo namestnike, naj se plemenska in rabna živina kupuje na Tirolskem, se vzame na znanje, ravno tako pozdravno pismo ekscelence poljedelskega ministra, profesorja dra. Brafa in odlok namestnike glede subvencije 186 K za tisek in razdelitev ponatiskov „O sajenju in rentabiliteti sladkorne pese“. Na znanje se vzame podelitev subvencije 10.000 K živinorejski zadrugi v Lieznu za meljoracijo Haselkarske in Hüpflingerjeve planše in zapisnik o graški kanalizaciji, poslan od namestnike. Ker ministrstvo ne daje subvencij za kmetijske ekskurzije, sklenu O. O. z ozirom na veliko važnost tega načrta predložiti ministrstvu ponovno prošnjo za podelitev subvencije v letu 1912 in vprašati na predlog člana O. O. Thallerja kranjsko kmetijsko družbo, ali dobiva za svoje ekskurzije podpore iz javnih sredstev. Odredba namestnike, ki dela na to, da se potok Saggau ne onesnaži in okuži z odtoki iz premogokopa v Ivnici, o čemer poroča član O. O. Seutter von Lötzen, se vzame na znanje.

Prošnje za podpore iz izrednega kredita za pospeševanje živinoreje ali nakup bikov in telic, ki so došle od podružnice pri Sv. Juriju v Slov. gor., okrajnega odbora v Schladmingu, okraj Weiza in Stainza, se oddajo odseku za živinorejo in mlekarstvo, da se o njih posvetuje in sklepa; novi način zdravljenja kuge slinavke, ki ga naznanja avstrijsko-ogrski konzulat v Münchenu in ki ga je iznašel Dr. Kreutzer v Muravu, se vzame na znanje in odda odseku za živinorejo in mlekarstvo; ravno tako odlok vlade o nameravani pomnožitvi in zvišanju premij za bike; dopis

ZADRUGA.

**Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gadec, Franzensplatz št. 2.**

I.

Naznanitev števila članov pri „Zvezi“ včlanjenih posojilnic.

Vse naše članice prosimo, naj nam s poslano dopisnico za odgovor takoj naznanijo število članov z dnem 1. januarja 1912, ker te podatke nujno potrebujemo za določitev kreditne meje in za zaračunanje opravičnih deležev, letnih doneskov in za sestavo skupnega števila članov.

II.

Naznanitev sprememb v stanju funkcionarjev.

Nadalje prosimo vse svoje članice, naj nam takoj naznanijo vsako spremembo v stanju svojih funkcionarjev (načelnik, načelnikov namestnik, člani načelstva, knjigovodja in blagajnik, poslovodja), ker mora imeti Zveza vsako spremembo v stanju funkcionarjev v evidenci.

III.

Predložitev računskih zaključkov pri rajfajznovkah.

V smislu § 22 združniške postave mora načelstvo podati najkasneje v teku šestih mesecev vsakega poslovnega leta računski zaključek za pretečeno leto in bilanco.

Ta postavna zahteva pa se v mnogih slučajih ni izpolnila, zgodilo se je celo, da se ob reviziji julija in avgusta pri nekaterih zadrugah niso našle dovršene niti predpriprave za računski zaključek (letni izvlečki iz glavnih knjig o vlogah in posojilih). V tem slučaju se revizija, če je bila dokazana krivda funkcionarjev, posebno knjigovodje ali blagajnika, ni vršila, ampak se je na stroške posojilnice odredila druga revizija.

Da se bodo ti termini držali in da ne bo upravičenega priganjanja od strani c. k. okrajnih glavarstev, treba gledati na to, da se bodo zaključna dela, pred vsem pa izvlečki iz glavnih knjig, začela takoj po novem letu in vsaj še v januarju končala.

To je tem bolj potrebno, ker morajo naši revizorji zaradi premnožega dela začeti z revizijami že v februarju, da bodo pravočasno gotovi.

Pri onih hranilnicah, ki se ne ravna po tej odredbi, se revizija ne bo vršila, ampak se bo odredila revizija — na njihove stroške.

IV.

Poročila glede blagovnega prometa Zveze.

1.

Dobava bakrene galice za leto 1912.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem je za ugodno ceno kupila precejšno množino bakrene galice, ki jo bo dobila v spomladi 1912. Cena za bakreno galico znaša sedaj 60 K 50 v za 100 kg od naših skladišč v Gradcu, Mariboru ali Celju.

Dobava se vrši v vrečah po 100 kg brutto za netto; v vrečah po 50 kg je cena za 100 kg za 60 v višja.

Stalna cena velja samo tako dolgo, dokler je kaj zaloge.

Vsem onim našim članom, ki se za prihodnje leto še niso preskrbeli z bakreno galico, priporočamo torej, naj se z njo preskrbe že sedaj in ne šele v spomladi, ker je trg za bakreno galico zelo trden in bo galica v spomladi 1912 na vsak način dražja ko je danes.

Naročila se nam naj pošljejo potem kake pri nas včlanjene korporacije (rajfajznovke, kmetijske zadruge, kmetijske družbe, oziroma njenih podružnic).

2.

Cene umetnih gnojil v letu 1912.

Nakup umetnih gnojil za leto 1912 še ni končan in zato še ne moremo naznaniti cen, ki jih bodo imela umetna gnojila v letu 1912.

Cenik za umetna gnojila bomo lahko razposlali najbrže šele v začetku januarja.

3.

Razglas glede naročevanja travinega in deteljnega semena.

Zveza bo kakor lani tudi letos oskrbovala od visokega deželnega odbora ji poverjeno naročevanje travinega semena za vse štajerske kmetovavce za najnižje cene.

Da se došla naročila lahko hitro in zadovoljivo izvrše, opozarjamo svoje člane na sledeče:

Množina raznega semena se ravna po vrsti travnika ali deteljišča in po danih krajevnih in zemeljskih razmerah. Za dobro, gnojeno zemljo se potrebuje manj semena, ko za slabo zemljo, ki je tudi še slabo gnojena.

Splošno veljajo sledeča števila:

Potrebuje se:

Za 1 joho trajnega travnika	27 do 32 kg
„ 1 ha „ „ „	48 „ 56 „
„ 1 joho začasnega „ „ „	23 „ 26 „
„ 1 ha „ „ „	43 „ 46 „
„ 1 joho mešanega deteljišča	17 „ 19 „
„ 1 ha „ „ „	30 „ 32 „
„ 1 joho čistega „ „ „	12 kg
„ 1 ha „ „ „	20 „

Če hoče kdo naročiti mešanico travinega semena, si mora prej priti na jasno o tem, ali hoče imeti v krmi več trave ali več detelje; ako naj ima krma več trave, mora še določiti, ali naj bo travnik, ki ga misli posejati, trajni travnik za kakih 10 ali več let ali začasni travnik, ki se čez par let zopet preorje.

Če pa naj ima krma več detelje ko trave in sicer približno osemdeset delov detelje in dvajset delov trave, potem mora naročiti mešanico iz deteljnega in travinega semena. Ta mešanica se zopet lahko določi na dobo 1 do 2 let, ali pa za 5 do 6 let.

Zveza pripominja, da se vse semenje kupuje na podlagi preiskave štajerskega kmetijskokemičnega preskuševališča in postaje za kontrolo semena v Gradcu ali od c. k. postaje za kontrolo semena na Dunaju, ki preiščeta, ali je seme čisto in kaljivo ter izdala o tem uradno potrdilo. Predno odda Zveza semenje članom, ga da še enkrat preiskati od teh postaj.

Tudi za mešanice travinega semena, sestavljene po načelih profesorja dvornega svetnika dr. Weinzierla, se rabi le uradno preiskano semenje.

Posamezne mešanice semen se vrše strokovno in vestno, primerno različni zemlji in z vednim ozirom na to, ali so namenjene za trajne ali začasne travnike ali deteljišča in so, ker se vanje sprejema najdražje seme trav in detelje v pravih razmerjih, seveda nekoliko dražje ko one, ki se navadno prodajajo.

Naročila na travino in deteljno seme se nam morajo kakor hitro je mogoče poslati, najpozneje pa do 15. februarja, ker bomo poznejša naročila lahko izvrševali le po razmerju zaloge in brez obveznosti za spremembo cen ali rok dobave.

Poročila morajo obsežati: natančno adresu, poštno in železniško postajo naročilca, rok dobave in napoved, ali se naj blago pošlje po pošti ali po železnici, kot tovarno ali brzo blago.

Pravilno naročilo bi se torej približno takole glasilo: „Naročam za februar kot brzo blago na postajo sledeče semenje: mešanico za trajni travnik, težko ilovico, za pol orala; mešanico za začasni travnik, pesek, za četrta joha, travino in deteljno mešanico, enoletno za srednje težko zemljo, za četrta joha, enako mešanico za glinasto zemljo, šestletno, za četrta joha.“

Ime.

Datum. Bivališče. Pošta in železniška postaja.

Če je Zvezi kaj nejasno in vpraša, se ji mora takoj odgovoriti, ker če se dobava zavleče zaradi tega, ker je odgovor izostal, ne more Zveza za to prevzeti nobene odgovornosti.

Zvezi poslana naročila se lahko prekličajo ali spremene le tako dolgo, dokler se blago, ki je naročeno, ni odposlalo.

Naročila se naj, če le mogoče, vrše skupno s pomočjo Zvezi pridruženih zadrug, posojilnic in podružnic c. k. kmetijske družbe, ker se s skupnim naročanjem ne prihrani le visoka tovarnina, ampak se taka naročila tudi laže in hitreje izvršujejo.

Naročila, ki nam ne pridejo od kake naše članice (posojilnice, kmetijske podružnice, zadruge ali društva), izvršujemo samo proti povzetju.

V spornih slučajih je merodajna od železnice pri prejemu določena teža; zato prosimo, naj se da vsaka pošiljatev uradno stehtati.

Zveza podaja interesentom drage volje podatke o napravi, izboljšavi in pomladitvi travnikov in odgovarja tudi sicer rada na prašanja, ki spadajo v njen delokrog.

Cenovniki o semenju se dobe pri Zvezi od 15. decembra naprej.

4.

Melasio močno krmilo.

Vkljub ponovno zelo zvišani ceni močnih krmil lahko ponudimo od tovarne za močna krmila, ki jo ima c. k. kmetijska družba na Dunaju v Brucku ob Muri, za dosedanjo ceno močna krmila, dokler je kaj zaloge in sicer:

melaso iz palmovih otrob	100 kg za 16 K
„ „ palmovege jedrčja	100 „ „ 17 „
„ „ „ „ in kokosa	100 „ „ 17 „
droženo melaso	100 „ „ 18 „

od naših skladišč v Gradcu ali Ljubnu, brez vreče. Otrobova melasa, 100 kg za 17 K, ki pa se dobi samo od skladišča v Gradcu.

Ker se je cena vsem močnim krmilom neprimerno zvišala, Vam nujno priporočamo, da si za to ugodno ceno oskrbite primerno množino krmila in omenjamo, da bomo v bodočih dneh dobili cele vagone tukaj ponujanih krmil.

Od tvornice direktno pride vsakih 100 kg za 60 v ceneje.

5.

Razna krmila.

Dokler bo kaj zaloge, ponujamo brez obveznosti:

Moko iz prg morskega semena, svetlo, z zajamčenimi 50% surove toličče in surovega proteina z 1½ tolerance za 17 K 100 kg brutto za netto z vrečo od Trsta ali Reke po naši volji, v celih ali polovičnih vagonih, dostavljivo od oktobra 1911 do maja 1912 po vrsti na željo kupcev.

Pšenične otrobe, debele, 100 kg za 14 K 30 v od Maribora ali 15 K od Gradca.

Pšenične otrobe, fine, 100 kg za 13 K 20 v, od Maribora ali 13 K 80 v od Gradca, dostavljive od decembra do maja 1912 po želji kupca, od 100 kg naprej.

6.

Nakup vina za štajersko deželno vzorno klet Zveze gospodarskih zadrug.

Zveza namerava nakupiti za svojo deželno vzorno klet v Eggenbergu pri Gradcu večjo množino starejših in mlajših vin.

Da se določi kakovost došlih poskušanj in vrednost ponujenih vin, se bo vršila seja posebne cenilne komisije.

Zato vabimo vse naše člane, naj nam pošljejo ponudbe vina najpozneje do 8. januarja 1912.

Ponudbe morajo obsežati:

1. Ime in bivališče prodajavca.

2. Množino, vrsto, pogorje, vinorodni okraj in letnik ponujanega vina.

3. Ceno za liter od oddajne postaje brez soda.
4. Ime oddajne postaje.

Od vsake ponujane vrste vina se morajo poslati 3 zapečatane poskušnje v najmanj $\frac{3}{8}$ litrskih steklenicah, dobro spravljene v zabojih, najpozneje do 8. januarja, toda ne pred 5. januarjem naravnost kletarski upravi Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem v Eggenbergu pri Gradcu, Alte Poststraße št. 152, poštnine prosto.

Na vsaki steklenici z vzorcem mora biti nalepljen listič, na katerem mora biti zaznamovano ime ponjavca, vrsta in letnik vina. Na vzorce brez tako opremljenih lističev se ne moremo ozirati.

Na željo posodi Zveza sama brezplačno lesene pušice s tremi steklenicami po pol litra vsebine. Komisija preišče kakovost vina in mu določi pravo vrednost. V dvomljivih slučajih se vino kemično preišče in ne popolnoma zanesljivo od nakupa izloči, ker se kupuje samo popolnoma pristen naraven pridelek.

V.

Zadružna vnovčevalnica živine pri Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem.
Pregled ponudb in naročil.

Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo interesenti med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje drugje kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in

poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponjavcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se interesenti obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

Živinski sejmi v Gradcu meseca januarja 1912.

1. Sejmi z rogatino: 4., 11., 18. in 25. januarja 1912.

2. Sejmi z malo klavno živino: 4., 12., 19. in 26. januarja 1912.

3. Konjski sejem: 4. januarja 1912.

Ponudbe:

Franc Vavken v Šmarji pri Slovenjem Gradcu 2 zelo lepa, napol pitana vola za vprego ali pitanje, težka približno 1400 kg, za 1288 K.

Hugo pl. Baltz, graščina Hollererhof, pošta Rein pri Gratweinu proda 1 simmentalsko kravo, prav lepo, 680 kg težko, s 6. teletom, za 550 K; 1 pingavsko kravo, 500 kg težko, brejo, za 500 K; 1 murodolsko kravo, blizu 400 kg težko, 6 mesecev brejo, za 360 K.

Alojz Gutman, posestnik in mlinar v zdravilišču Gleichenbergu proda izvirnega montafonskega plemenskega bika, 16 mesecev starega, 350 kg težkega, za 400 K.

Alojz Kremser, kmet v Lassenbergu, pošta Wettmannstätten proda čistokrvnega plemenskega pingavskega bika, ki je dobil I. državno darilo in I. darilo c. k. štajerske kmetijske družbe, 2½ leta starega, 600 kg težkega, za 1000 K.

Osrednja zadruga za rejo in vnovčevanje živine v Mariboru, Stolna ulica 6, proda več lepih molznih krav in plemenskih bikov.

Kmetijska podružnica v Lonču proda več volov za pitanje, 100 kg po 90 do 92 K.

Marka Müller, po domače Oberlander, proda 2 vola s 1300 kg in dva s 1100 kg.

Evstah Reinisch, po domače Tschrepl, v Rostocku, proda 4 vole, težke 2500 kg.

Miklavž Wölhart, po domače Arberl v

Gressenbergu, pošta Lonč, proda dva vola s 1200 kg in 1150 kg.

Graščina Brunnsee, pošta Weitersfeld, proda lepega, velikega, dorastlega yorkshirskega merjasca.

Naročila:

Haas v Eggenhofu, pošta Gratkorn, kupi mlado brejo švicarsko kozo.

Hugo pl. Baltz, graščina Hollererhof, pošta Rein pri Gratweinu, kupi 3 do 4 mólzne krave, če treba tudi s teleti.

Prosimo, da se pri ponudbah živine navede po možnosti živa teža in cena.

Prijave za prodajo in nakup se priobčijo samo trikrat, če se nismo pismeno drugače pogodili.

Gospode naročevavce

aljudno prosimo, naj se pri kupovanju blagovoltijo sklicevati na naš list.

Superfosfati

rudninski in živalski so najzanesljivejša in najcenejša fosfornata gnojila, ki so se obnesla v vseh vrstah zemlje. Vsebina strogo zajamčena. Najzanesljivejše sredstvo, da si senožeti hitro spet opomorejo, da pridelana krma dobi potrebno množino fosfornatih snovi (soli).

Superfosfat

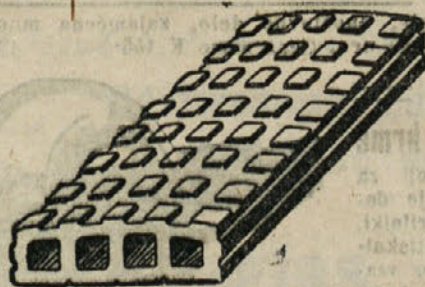
povzroča pri žitu (silju) in sočivju, da se zrnje razvije popolnoma, da vsi sadeži, torej tudi krompir, repa i. t. d. pridobé na tečnosti in žlahtnosti. Razen tega ponujajo amonjakove, kalijeve in solitne

superfosfate

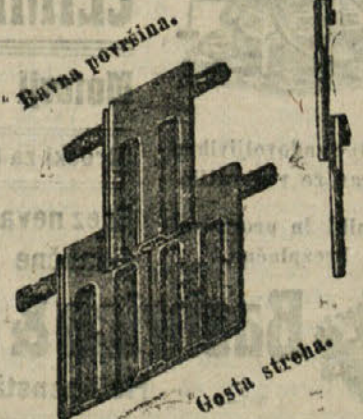
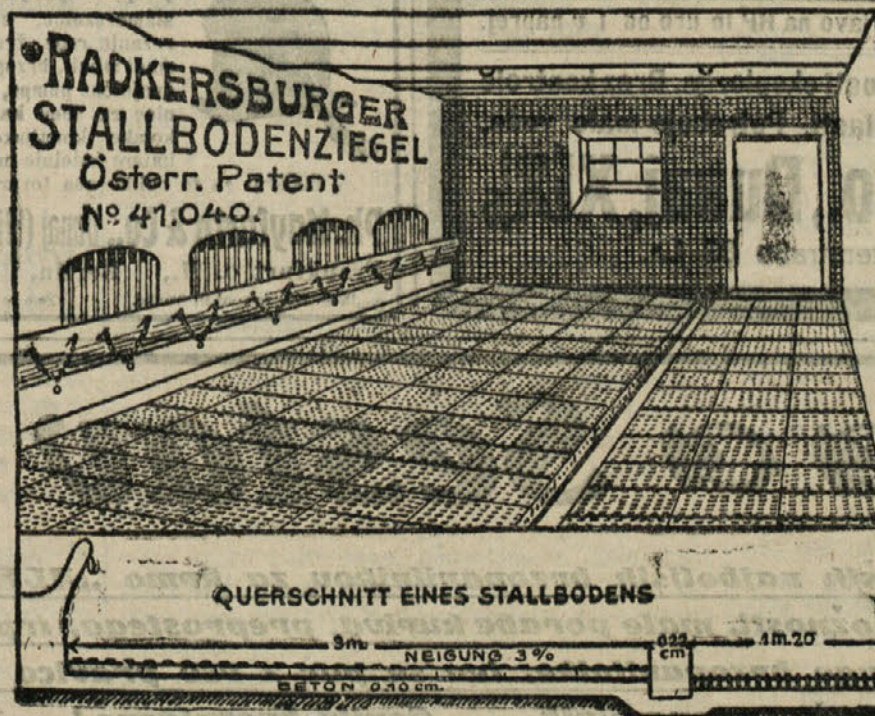
vse tovarne za umetna gnojila, trgovci in kmetijske zadruge in kmetijske družbe :: :: :: 1-12

Centrala: PRAGA, Příkopí 17.

Radgonske parne opekarne

oddajajo trpežno strešno opeko in grapasto votlo opeko za goveje hleve in svinjake.

Po dolgem premišljevanju in mnogih poskusih se nam je posrečilo napraviti iz žgane ilovice tlake za hleve, s katerimi lahko napravimo vzorne hlevske tlake. Ker površina teh plošč ni gladka, ampak razdeljena v male kocke, ni mogoče, da bi živini izpodrsavalo in po jarkih med temi kockami se lahko scalnica vedno odteka, vsled česar ostane stelja dalje suha in ohranjena.

Če primerjamo stroške za napravo lesenega tlaka in našega iz lončenih plošč, lončeni ni dražji, ako se oziramo na njegove velike prednosti in na trpežnost.

Kakor se vidi iz slike, se položijo te plošče na lahko podlago iz betona, ki je nagnjena 2½ do 3% za govejo živino, 5 do 8% za svinjake.

Hlevski tlak iz gline je pripraven za vsak hlev, se lahko osnaži z malo vodo, le parkrat je treba potegniti z metlo, prihraniti se torej čas in material.

Na železniški vagon z 10 tonami se lahko naloži 150 m² teh plošč. 1 komad : 5 kg. Na m² gre 15 plošč.

Vzori in ponudbe so na razpolago.

Ravnateljstvo radgonskih opekaren v Radgoni.

Dobra pitna voda podaljša življenje!

Iskanje in odpiranje vrelčin, vodovode stavi pod garancijo kot specialiteto:

Prva moravska tvornica za vodovode in sesaljke

Ant. Kunz, c. in k. dvorni dotavnik, Mähr.-Weidkirchen.
Izborna priporočila na razpelo. — Ogleđ na licu mesta zelo ceno.

131-24

Le Kometovi mlini

so sedaj najboljši stroji za pripravlanje mečke in moke za pecivo.

Kilb (N.-A.), dne 1. februarja 1911.

Z Vašim mlinom (žrnjlami) št. 4, katerega ste nam svoj čas poslali, smo, če bo vedno tako dobro služil, zelo zadovoljni. Z njim se da namleti v 1 uri 200 kg mečke (šrota) brez posebnega truda.

Z odličnim spoštovanjem beleži

4. 7-24

Kmetijska zadruga v Kilbu.

Prvi zavod za izdelovanje mlinskih kamnov E. J. HELLER, r. z. z o. z., Sandau pri Lipi, Češko.

Cela obitelj

dobi ceno obleko, če si naroči ostanke iz tkalnice M. Jirsove v Novem Hradku št. 218 na Češkem, ceštrjev, parhentov, šanelov, platna, oksforda i. t. d.; 2-8 metrov dolgi kosi, skupaj 40 metrov za 18 kron, najboljših 40 metrov za 20 kron po poštnem povzetju franko ali pa če se pošlje v naprej polovica. Nezadovoljuje se radevolje izmenja ali pa vrne denar. Vzorci vsakovrstnega blaga razen ostančkov pošilja zastoj in poštne prosto. 488-1

Oznanila

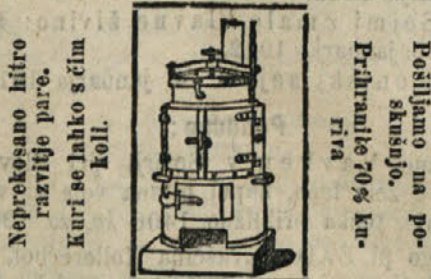
„Gospodarskem Glasniku“

dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

„TITANIA“

brzoparilnik za živinsko krmo

je cel iz kovanega železa in jeklenih ploč ter radi tega nepokvarljiv.

Neprekosano hitro razvije pare.

Kuri se lahko s čim koli.

Posiljamo na poskušajo. Prihranilo 70% kuriva

Več ko 10.000 v porabi.

Zahtevajte cenik.

Titania-Werke, Wels 132, O.-Ö.

Največa specialna tovarna parilnikov na Avstro-Ogrskem.

Iščejo se zastopniki.

: Glavno zastopništvo za Štajersko: **FRANC ASEN, GRADEC,**

Mariengasse št. 22.

320-10

Cepljene trte

muškatsilvanca, laškega rizlinga, belega burgundca, portugiacca, pošipa in zlahtnine najboljše kakovosti, vzgojene na hribu in težki zemlji na *Rupestris Portalis* proda

Franjo Stajniko, ekonom v Ljutomeru.

Cene po dogovoru.

486a-3

Za gnojenje

: travnikov, pašnikov in deteljišč je:

Tomasova žindra

z znakom

„Zvezdo“

priznana najboljša in najcenejša fosfornokisla gnojilo. Tudi za jesensko setev se lahko še uporablja, da se raztrosi po vrhu, za spomladno setev pa se lahko že sedaj v jeseni raztrosi po brazdah. 438-7 Zajamčeno čista Tomasova žindra znamke „Zvezda“ se dobi v trgovini „MERKUR“.

Peter Majdič, v Celju

kjer je prodajna zaloga Tomasovih tovoren,

r. z. z o. z. v Berlinu.

Varujte se malovrednega blaga in ponarejanj.

Vplačana akcijska glavica **K 50.000.000**

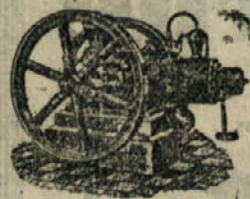
Rezervni zaklad **K 12.550.000.**

K. k. priv.

Böhmische Union-Bank

(podružnica v Gradcu), centrala v Pragi.

Podružnice: Reichenberg, Jablonec, Brno, Olomuc, Bielitz, Jägerndorf, Tropava, Rumburg, Zatec, Linec, Hohenelbe, Dornbirn, Salzburg, M.-Schönberg, Novi Jičín, Gradec, Ljubno (Gor. Staj.), Celje, Kraljevič dvor, Celovec, Beljak; ekspozituri: Friedeck-Mistec in Braunau. Izvaja vse bančne transakcije in daje tozadovna pojasnila. Kupuje in prodaja efekte in valute, novce in kupone. Najceneje eskomptira trgovske menice. Prevzema denarne vloge proti vložnim knjižicam, blagajnim listkom in na tekoči račun. 229-12

CLIMAX motorji za surovo olje in lokomobile.

Motorji z visokim flakom.

Najcenejši za kmetijstvo, industrijo in obrt.

Stotine zadovoljivih naprav že v obratih.

Ceniki in proračuni brezplačno.

Stroški za kurjavo na HP in uro od 1 v naprej.

Brez nevarnosti eksplozije. Brez kontrole finančne oblasti. Potrebuje malo vode.

Bachrich & Co., Dunaj, XIX/6

Heiligenstädterstraße 83 La.

397-12

Najcenejši in najpopolnejši

posnemalnik za mleko je **Mayfarthov „Diabolo“**

Izdelek prve vrste, enostavno delo, zajamčena množina 120 l na uro. Cena samo K 155.— 438-6

Stroji za pripravlanje krme

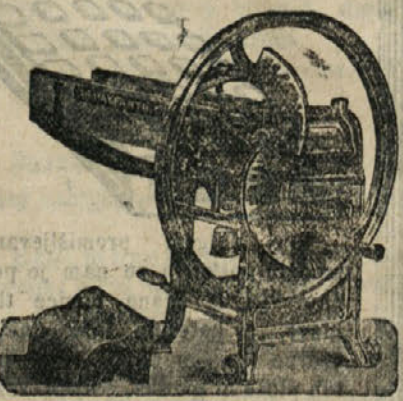
slamoreznice, stroji za rezanje repe, žrnjle (domači mlini), brzoparilniki, gnojnične pumpe, stiskalnice za seno kakor vsakojake kmetijske stroje, katere izdeluje in spravlja

600krat za to odlikovana tovarna

Ph. Mayfarth & Co., Dunaj (Wien), II/1 Frankfurt o. M., Berlin, Paris.

Cenik št. 1229 zastoj in franko.

Želi se zastopniki.

Sestav G

naših najboljših brzoparilnikov za krmo „ALFA“ prekaša vsled velike zmožnosti, male porabe kuriva, preprostega, trpežnega sestava i. t. d. vse druge brzoparilnike, ter se pač z vso pravico imenuje najboljši in najcenejši brzoparilnik. — Ceniki brezplačno! — Dopisuje se slovensko!

Delniška družba Alfa-Separator

Dunaj, XII/3, Wienerbergstraße Nr. 31.

398-10